

Téma: GLOBÁLNÍ SVĚT

Problémy současného světa

Ohrožení životního prostředí

Příliš mnoho lidí – příliš mnoho problémů

Ročník: 9. třída

Počet hodin: 6 – 7 h

Zařazení v RVP: vzdělávací oblast Člověk a zdraví – vzdělávací obor Výchova ke zdraví. Svým vzdělávacím obsahem bezprostředně navazuje na obsah vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět. Vzhledem k individuálnímu i sociálnímu rozměru zdraví je vzdělávací obor Výchova ke zdraví velmi úzce propojen s průřezovým tématem Osobnostní a sociální výchova, environmentální výchova, multikulturní výchova.

Kompetence: Žák uvede příklady globálních problémů, vysvětlí jejich příčiny a možné důsledky pro život lidstva i jedince, pojmenuje některé projevy globalizace, jejich klady a zápory, posoudí vliv masmédií na utváření postojů lidí k těmto problémům, navrhne způsoby řešení globálních problémů, používá argumentace, uvede příklady mezinárodního terorismu a zaujme vlastní postoj ke způsobům jeho potírání.

Mezipředmětové vztahy: Občanská výchova, přírodopis, zeměpis, výtvarná výchova

1 hodina

Úvod: 10 minut

Plnění úkolu: 10 minut

Diskuze: 10 minut

Zápis do sešitu: 10 minut

Závěr: 5 minuty

2 hodina

Úvod: 2 minuty

Úkol č. 1: 15 minut

Úkol č. 2: 15 minut

Diskuze: 10 minut

Závěr: 3 minuty

3 hodina

Úvod: 1 minuta

Diskuze: 7 minut

Úkol: 15 minut

Didaktická hra: 20 minut

Závěr: 2 minuty

4 hodina (popř. 5 h)

Úvod: 5 minut

Úkol: 24 minut

Prezentace: 15 minut

Závěr: 1 minuta

5 hodina nebo 6 hodina (popř. 7h)

Úvod: 2 minuty

Prezentace DÚ: 16 minut

Rozhovor, diskuze: 15 minut

Výklad: 10 minut

Závěr: 2 minuty

1) Problémy současného světa

Úvod: Seznámení s tématem.

Každý den prožíváme mnoho nejrůznějších situací a setkáváme se s problem, které musíme řešit. Některé problémy se mohou týkat jedinců, malé skupiny osob nebo určitého místa. Některé problém však přerůstají přes hranice určitého území a týkají se nás všech.

Návaznost na 7. třídu – kdyby si žáci měli vzpomenout na plakát, který tvořili o zajímavých zemích a při tom zjistili, že každá země je jiná, má jinou kulturu a mentalitu.

Expozice: Vysvětlení jednotlivých pojmů a diskuze.

Teorie:

Globální problémy (<http://ireferaty.lidovky.cz/500/4766/Globalni-problemy-soucasneho-sveta>)

- týkají se celé civilizace
- prudký nárůst po 2. světové válce
- jsou řešitelné pouze celosvětovým úsilím

typy (příčiny) glob. problémů

- ekonomické, politické, ideologické, právní, etické, ekologické, vojenské, populační, epidemické

3 velké skupiny problémů:

1. Intersociální problémy

- vznikají ve vzájemných vztazích mezi lidmi (relace člověk – člověk)
- střety zájmů společenských a ekonomických skupin

1.a) – **válečné problémy** (+ možnost jaderných, chemických a biologických konfliktů)

- 90. léta – válečné konflikty ve Rwandě, Somálsku, Kuvajtu, býv. Jugoslávii, Afghánistánu, Čechensku...

– nové jaderné mocnosti – Indie, Pákistán – spory o Kašmír

- Srbsko – Kosovo
- válka v Iráku
- Izrael – Palestina

1. b) – **ekonomická zaostalost méně rozvinutých (rozvojových) zemí** – narůstání rozdílu mezi nejbohatšími a nejhudšími zeměmi světa; 1,2 mld. lidí na světě trpí tzv. absolutní chudobou (= denní příjem menší než 1 USD)

- existuje tzv. oficiální rozvojová pomoc (ODA; Official Development Assistance) – 21 hlavních dárcovských zemí (vč. ČR) má odvádět 0,7 % celkového HDP, ale záměr plní jen Dánsko, Norsko, Švédsko a Nizozemsko

1. c) – **mezinárodní zadluženost** – dlouhodobá dluhová krize v rozvoj. zemích (r. 1994 – dluh RZ = 1714 mld. USD, r. 1999 dluh = 2544 mld. USD)

- vznikla nevládní iniciativa Milostivé léto za bezpodmínečné odpuštění všech dluhů
- úsilí o zpřístupnění trhů vyspělých zemí pro zboží z rozvojových států

2. **Přírodně sociální problémy** – pramení z porušených vazeb mezi přírodou a lidskou společností (relace člověk – příroda)

2. a) – **populační problém** – konec roku 2005 – světová populace překročila hranici 6,5 mld. obyvatel; denně se narodí 365 000 dětí, denní přírůstek – 210 000 obyvatel
– odhad pro r. 2015 – 7 mld. obyvatel Země, 2050 – 8,9 mld.
– nutnost regulace porodnosti

2. b) – **potravinový problém** – hladem trpí 852 mil. lidí v drtivé většině z rozvojových zemí
- tímto problémem se zabývá organizace OSN zvaná FAO

2. c) – **surovinový problém** – omezenost neobnovitelných zdrojů – hrozba ropného krachu – 2050 – 2100 má dojít k vyčerpání všech dnes známých ložisek ropy

2. d) – **ekologický problém** – ***oslabování ozonové vrstvy*** → pronikání UV záření – rakovinotvorné účinky

– ***globální oteplování + skleníkový efekt*** (- proces, při kterém atmosféra způsobuje ohřívání planety tím, že absorbuje dopadající sluneční záření a zároveň brání jeho zpětnému odrazu do prostoru - přírodní - dochází k němu přirozeně - není škodlivý - reguluje teplotu na Zemi

- antropogenní - vzniká působením lidské činnosti - spalováním fosilních paliv, zvýšeným množstvím výfukových plynů a skleníkových plynů (=CO₂, CH₄, H₂O), způsobuje tzv. globální oteplování)

– ***zvedání hladin oceánů a moří*** → možné záplavy

– ***šíření pouští, odlesňování***

– ***přír. katastrofy – zeměřesení***, (Latinská Amerika, Turecko, Arménie), ***tsunami*** (Japonsko, Filipíny, Indonésie), ničivé větry – ***cyklóny*** (USA)

3. **Antroposociální problémy** – (sociální, humanitární, kulturní), týkají se budoucnosti člověka

3. a) **šíření epidemií, drogové závislosti, alkoholismus, kouření**

- AIDS, malárie, tuberkulóza, chřipkové viry (mutace)

3. b) **negramotnost – 113 mil. dětí nemá přístup k základnímu vzdělání**

3. c) **porušování lidských práv – autoritativní režimy v Číně, Malajsii, Indonésii**

– muslimské země

3. d) **terorismus – politické a národnostní konflikty**

– Čečensko, Kosovo, Izrael, muslimské státy – džihád

Úkol: Každý žák dostane papírek s problémem a musí se zařadit do příslušné skupiny (Intersociální, přírodně sociální, antroposociální).

Intersociální problémy – ČLOVĚK X ČLOVĚK

válečné problémy (+ možnost jaderných, chemických a biologických konfliktů)

ekonomická zaostalost méně rozvinutých (rozvojových) zemí

chudoba

mezinárodní zadluženost

Přírodně sociální problémy ČLOVĚK X PŘÍRODA

populační problém

hlad

vyčerpání neobnovitelných ložisek surovin

oslabování ozonové vrstvy

globální oteplování + skleníkový efekt

zvedání hladin oceánů a moří → možné záplavy

šíření pouští, odlesňování

přírodní katastrofy – zemětřesení, tsunami, ničivé větry

Antroposociální problémy TÝKAJÍ SE BUDOUCNOSTI ČLOVĚKA

šíření epidemií AIDS, malárie, tuberkulóza, chřipkové viry (mutace)

drogové závislosti

alkoholismus

kouření

negramotnost

porušování lidských práv

terorismus

Úkol: Každý žák dostane papírek s problémem a musí se zařadit do příslušné skupiny (Intersociální, přírodně sociální, antroposociální).

Teorie: růst spotřeby **energie** a surovin. Světová spotřeba energie vzrostla ve srovnání s rokem 1973 do roku 1993 o 40%. Příčinou toho je rostoucí populace a také ekonomický růst v rozvojovém světě. Více než 2 mld lidí ovšem mají stále velice omezenou nebo žádnou příležitost energii využívat. Celkově se světová spotřeba fosilních paliv od roku 1950 zpětinásobila, spotřeba pitné vody zdvojnásobila od roku 1960, čtyřikrát se zvýšil objem rybolovu v mořích, o 40% vzrostla za posledních 25 let světová spotřeba dřeva.

Některé environmentální dopady spotřeby v chudých zemích:

- zhruba miliardy obyvatel 40 rozvojových zemí hrozí ztráta obživy způsobená vyčerpáním rybích lovišť
- v roce 2050 bude pravděpodobně 1-2,5 mld obyvatel Afriky a arabských zemí čelit nedostatku pitné vody
- ztráty tropických pralesů za posledních 20 let: Latinská **Amerika** 7 mil ha, Asie a subsaharská Afrika 4 mil ha
- 2,7 mil lidí umírá na následky znečištění ovzduší, z toho 2,2mil kvůli znečištění ovzduší v interiérech, za toho 80% z rozvojových zemí
- dítě narozené v průmyslovém světě přispěje do celkové spotřeby a znečištění tolik jako 30-50 dětí narozených v rozvojových zemích
- pětina světové populace žijící v nejbohatších zemích se podílí na 53% emisích CO₂, zatímco nejchudší pětina jen 3%. Chudé státy s vysokým počtem obyvatel Brazílie, Čína, Indie, Indonésie, Mexiko) se řadí k zemím s nejvyššími emisemi CO₂. Přesto množství emisí na hlavu je v Číně 2,7 t a v Mexiku 3,9 t, zatímco v USA 20,5 t a v Německu 10,2 t.

Cíl: Žák pozná 3 velké skupiny globálních problémů, zná zároveň jejich příklady. Díky hře vidí, že jich je opravdu hodně a že se týkají i jeho. Může přemýšlet nad tím, čím jsou tyto problémy

způsobeny, které z nich pokládá za nejtěživější a zda existuje nějaké řešení. Uvědomění si, že globální problémy se dají rozdělit na společenské a ekologické.

Opakování: Rozhovorem a diskuzí – pomocí powerpointové prezentace.

Závěr: Zhodnocení výsledků práce žáků

Motivace: Didaktická hra – žáci mohou spolupracovat a diskutovat o daných problémech.

2) Problémy současného světa – srovnání různých zemí

Úvod: Seznámení s tématem.
Navázání na minulou hodinu.

Expozice:

A. **Úkol:** Vypiš problémy, které tě v této době trápí. Vedle vypiš problémy, které trápí tvou rodinu a kamarády. Nakonec zkus vypsát problémy, které trápí celý svět (vzpomeň si na minulou hodinu).

B. **Rozdělení do skupin** a přečtení příběhů 3 dětí – Nthabiseng, Pieter a Sven. Každá skupina si přečte charakteristiku svého dítěte a napíše jeho problémy.

Úvod: Představte si například tři děti: Nthabiseng, Pietera a Svena, které se narodily ve stejný den roku 2000.

Nthabiseng má tmavou pleť a narodila se ve venkovské části provincie Eastern Cape (Jihoafrická republika) matce, která nikdy nechodila do školy. Pravděpodobnost, že Nthabiseng umře do jednoho roku od svého narození, je 7,2 %. Jedná se o hodnotu srovnatelnou se situací v nejchudších zemích světa, kde se v průměru každé desáté z živě narozených dětí svých prvních narozenin nedožije. Nthabiseng se podle statistik dožije 50 let (opět hodnota srovnatelná s průměrem nejchudších zemí světa), z kterých jeden rok by mohla navštěvovat školu, pokud jí to rodina dovolí. Vyhlídky Nthabiseng jsou i v dalších ohledech podstatně horší, jednou z nejpesimističtějších, ale poměrně reálných hrozeb je možnost, že se narodila s virem HIV a svůj jediný rok ve škole ani nestihne... Vše také ovlivňuje to, jestli bude mít v životě dostatek jídla a pitnou vodu.

Asi 700 km od Jihoafrické republiky, v Kapském městě, se narodil **Pieter**. Pieterova pleť je světlá, jeho rodiče vzdělaní a zároveň bohatí. Pravděpodobnost, že Pieter umře do 1 roku je asi 3%. Pieter stráví ve školních lavicích asi 12 let do 18ti let jeho věku. Poté půjde pracovat, protože je to tak dané rodiči. Nemůže si sám říct, i kdyby byl velice nadaný a chytrý, že chce jít ještě studovat.

Sven, narozený v průměrné švédské rodině. Pravděpodobnost, že Sven umře do 1 roku je asi 0,3 %. Sven bude 12 let navštěvovat školu a pak si může dělat ještě dalších 12 let životní plány, co se týče studií, protože ho rodiče budou žít. Až někdy kolem 30 ti let si začne shánět zaměstnání a začne se o sebe starat sám. Nikdy nepocítí, že by jeho rodina měla nějaké finanční problémy, v životě má vše, co chce.

Nerovnosti <http://www.geografickerozhledy.cz/galerie/casopis/6-1161335600.pdf>

Existuje řada statistických ukazatelů, které výrazné ekonomické a sociální rozdíly mezi zeměmi i uvnitř nich demonstrují. Při shromažďování těchto údajů si však někdy dostatečně neuvědomujeme, že ilustrují úroveň života konkrétních lidí na konkrétních místech světa.

Představte si například tři děti: Nthabiseng, Pietera a Svena, které se narodily ve stejný den roku 2000. Nthabiseng má tmavou pleť a narodila se ve venkovské části provincie Eastern Cape (Jihoafrická republika) matce, která nikdy nechodila do školy. Asi 700 km odsud, v Kapském městě, se narodil

Pieter. Pieterova pleť je světlá, jeho rodiče vzdělaní a zároveň bohatí. Třetí dítě je Sven, narozený v průměrné švédské rodině. Pravděpodobnost, že Nthabiseng umře do jednoho roku od svého narození, je 7,2 %. Jedná se o hodnotu srovnatelnou se situací v nejchudších zemích světa, kde se v průměru každé desáté z živě narozených dětí svých prvních narozenin nedožije. U Pietera je tato pravděpodobnost méně než poloviční (3 %) a u Svena jen nepatrná (0,3 %). Nthabiseng se podle statistik dožije 50 let (opět hodnota srovnatelná s průměrem nejchudších zemí světa), z kterých jeden rok bude navštěvovat školu. O 18 let více činí naděje na dožití pro Pietera, který ve školní lavici stráví celých 12 let. Podobný počet let ve škole čeká i Svena, který si ovšem může dělat ještě o 12 let delší životní plány. Vyhledky Nthabiseng jsou i v dalších ohledech podstatně horší, jednou z nejpesimističtějších, ale poměrně reálných hrozeb je možnost, že se narodila s virem HIV a svůj jediný rok ve škole ani nestihne...

Závěr: Všechny tři děti nejsou bezesporu odpovědné za místo a podmínky, do kterých se narodily – za svoji rasu, pohlaví, ale i za bohatství či vzdělání rodičů. Přesto uvedené charakteristiky z velké míry určují, jak rozdílné vyhlídky tyto děti pro své životy mají.

(Sestaveno podle World Development Report 2006)

Žáci se zamyslí a porovnájí problémy těchto tří dětí. Poté řeknou, kam by zařadili sebe. Většina asi odpoví – Sven.

C. Příběh muslimské ženy

Jeden ze žáků přečte třídě příběh muslimské ženy. Otázka, co já mohu dělat jako Češka a kdybych byla muslimkou byla bych za to potrestána. Zamyšlení nad společenskými rozdíly v různých zemích.

Jsem muslimská žena <http://kreperat.blog.cz/0908/jsem-muslimska-zena>

Parvin Darabi

Jsem muslimská žena. Nemám žádnou tvář. Ve věku devíti let lunárního kalendáře jsem považována za dospělou. Být dospělá znamená, že se musím řídit islámskými zákony, jak je uvedeno níže.

Musím se modlit pětkrát denně, jeden měsíc v roce se postit a zakrývat se od hlavy k patám do metrů černé látky. Je možné mě provdat a mohu být potrestána za vše, co udělám špatně. Mohu být uvězněna, a pokud je třeba, popravena za mé zločiny, dokonce i politické.

Není mi povoleno plavat, lyžovat, jezdit na kole, tančit, učit se hrát na hudební nástroj, praktikovat gymnastiku nebo jakýkoliv jiný sport. Není mi dokonce ani povoleno dívat se na sportující muže, ať už na stadionu, nebo v televizi.

Není mi dovoleno účastnit se Olympijských her.

Od věku sedmi let jsem oddělena od všech mužů z mojí rozšířené rodiny a jiných.

Můj otec, děd, strýci, bratři a bratřenci se nemůžou účastnit žádných mých výročí. Nebude jim povoleno účastnit se oslavy mých narozenin.

Musím studovat pod učitelkami a profesorkami. Ale protože předchozí generace žen nesměly chodit do škol, není mnoho kvalifikovaných učitelek a profesorek. Profesori mě musí učit zpoza zdi.

Musím být vyšetřována doktorkami. Musím chodit k zubařkám. A pokud žádná není, pak se musím obejít bez ní, nebo musím být vyšetřena skrze nějaký druh zábrany.

Není mi dovoleno brát antikoncepci nebo jít na potrat, i kdyby nosení dítěte nebo jeho porod znamenaly, že musím zemřít.

Nemohu získat své děti do péče. Ani když jejich otec zemře. V případě rozvodu nebo smrti musím dát své děti jejich otci nebo jeho rodině.

Nemohu cestovat, pracovat, chodit do školy, vstupovat do organizací, ani navštěvovat své přátele a příbuzné bez povolení mého otce nebo manžela.

Musím žít tam, kde si to přeje můj manžel.

Je mi zakázáno studovat strojírenství, zemědělství, archeologii, restauraci historických monumentů a řemesla a mnoho dalších oborů. Není mi dovoleno stát se soudkyní.

Nemám právo si zvolit oblečení, které budu nosit na veřejnosti. O tom rozhoduje Kancelář pro islámské směrnice, která určuje barvu, styl a doplňky pro ženy a dívky ve věku od šesti let. Budu uvězněna, zbita a někdy i popravena, pokud nosím make up, silonky, světlé barvy a obzvláště červenou barvu.

Nemohu si vybrat svého partnera a není mi dovoleno se s ním rozvést, pokud vztah nefunguje.

Musím splnit všechna přání svého manžela, včetně sexuálních. A pokud odmítnu, má právo odepřít mi stravu, přístřeší a všechny životní potřeby. Musím říct ano pokaždé, když chce mít sex. V některých zemích můžou dokonce zohavít, vyříznout nebo zašít mé sexuální orgány, aby tak kontrolovali a regulovali moji sexuální touhu.

Podle islámského práva se očekává, že mimo svůj dům budu viděna třikrát v životě. Když se narodím, když se vdám, a když zemřu.

V islámu je věkem dospělosti pro dívky 9 let a pro chlapce 15 let.

Pokud je v islámu znásilněna šesti nebo sedmiletá dívka, bude potrestána ona. Je to její chyba, protože je vyprovokovala. Její rodiče jí upálí nebo zabijí, protože poškodila čest rodiny.

Cíl: Žák porovná své problémy s problémy různých lidí v různých zemích. Cílem je, aby viděli dané rozdíly a mohli se zamyslet nad touto problematikou – nikdo si nemůže vybrat, kde se narodí a jaké bude mít podmínky pro život.

Opakování: Rozhovorem a diskuzí.

Závěr: Zhodnocení výsledků práce žáků. Zmínka o možnosti adopce na dálku.

Motivace: Zamyšlení se sama nad sebou. Srovnání s příběhy ostatních lidí ve světě. Žáci mohou diskutovat o daných problémech.

3) Ohrožené životní prostředí

Úvod: Diskuze

Čím člověk narušuje přirozenou rovnováhu v přírodě a jak poškozuje životní prostředí?

Které další činnosti negativně působí na životní prostředí?

Jaké to může mít následky pro naši planetu?

Které ekologické problémy jsou podle tebe nejzávažnější?

Jakým způsobem se na nich podílíš ty?

Úkol: Dopln tabulku podle sebe. Co nebudeš vědět, zkus se poradit se sousedem.

Musíme si uvědomit, že každý problém, a tedy i problémy ekologické, by měl člověk začít řešit nejprve sám u sebe a ve svém nejbližším okolí. Veškerým svým jednáním ovlivňujeme život na celé planetě. Záleží na způsobu života, na tom, co jíme, co nakupujeme, jak bydlíme apod.

GLOBALNÍ PROBLÉM	PŘÍČINY	DŮSLEDKY	NÁVRH ŘEŠENÍ
	Na úrovni celosvětové Podíl můj		Celosvětové Já
Globální oteplování			
Kontaminace půdy a vody			
Znečišťování ovzduší			
Nedostatek kyslíku			
Nedostatek energetických zdrojů			

Hra: Čím může přispět každý z nás, je třídění odpadů. Ne každý ví přesně co kam patří, proto si zahrajeme didaktickou hru na třídění odpadů. 4 skupiny a každá skupina zařadí daný odpad, který uvidí na obrázku tam, kam by ho vyhodila. Ihned za obrázkem je řešení. Skupiny sbírají body. Ta která má nejvíce bodů, vítězí, umí nejlépe třídít odpad.

Cíl: Žák se zamyslí nad ekologickými problémy tohoto světa. Ví jak k nim sám přispívá a navrhne řešení, jak by se tyto problémy daly řešit. Pomocí didaktické hry si zároveň zopakuje třídění odpadů.

Opakování: Rozhovorem a diskuzí.

Závěr: Zhodnocení výsledků práce žáků

Motivace: Zamyšlení se sama nad sebou. Jak mohu zlepšit své životní prostředí.

4) Ekologie – ohrožené životní prostředí

Úvod: Návaznost na minulou hodinu.

Expozice: Žáci navrhnu ve skupinách dům, který by byl po ekologické stránce přátelský nejen ke svým obyvatelům, ale i k přírodě a životnímu prostředí. Co by na něm nesmělo chybět a co v něm naopak nenajdeme? Jak se asi chovají la jednájí jeho obyvatelé? Daný dům žáci nakreslí v 3D. Mají neomezené finance a fantazii. Důležité je jak budou mít dům zateplený, čím budou vytápět, jak budou mít zajištěnu teplou vodu, odpadky, odvod odpadních vod, energii.

Cíl: Žák se zamyslí nad tím, jak by měl vypadat ideální dům, který by nezatěžoval životní prostředí – srovná to s tím, jak bydlí on a jak zatěžuje životní prostředí.

Opakování: Rozhovorem a prezentací.

Motivace: Zamyšlení se sama nad sebou. Jak mohu zlepšit své životní prostředí.

Závěr: Poté své domy budou prezentovat – společně zhodnotíme, který dům by byl nejšetnější k životnímu prostředí i k jeho obyvatelům.

Zadání DÚ – aby ve skupinách zpracovali jedno náboženství, které si vylosují (křesťanství, islám, buddhismus) – můžou zpracovat na A4 ve wordu, nebo formou prezentace. Na začátku příští hodiny to odprezentují.

5) Příliš mnoho lidí – příliš mnoho problémů – náboženství, terorismus

Úvod: Žákovské prezentace o náboženství. Zhodnocení – vypíchnutí toho nejdůležitějšího.

Upozornění, že náboženství může být hlavní příčinou konfliktů.

Jsou země, kde vedle sebe žijí lidé různých vyznání v klidu a pokoji. A naopak místa, kde vášnivá a slepá zaujatost pro náboženství může být spojena i s nesnášenlivostí a nenávisť ke všemu odlišnému a ke všem, kteří mají jiné názory a jiné přesvědčení.

Teorie: Náboženství hluboce poznamenala kulturu i dějiny národů. Náboženská zkušenost je univerzální. Nicméně náboženské pole nepokrývá všechny složky života ve společnosti.

Z celkového počtu světové populace kolem 15% osob nevyznává náboženství žádné. Dokonce kolem 4% osob se staví proti jakékoli formě náboženské víry či praxe. Náboženství je **lidský fenomén**, který není snadné definovat. Judaismus, křesťanství, buddhismus, hinduismus, islám, konfucianismus, taoismus.

Expozice: Vážným celosvětovým problémem zůstávají válečné konflikty. V globálně propojeném světě navíc v posledních letech přibyla i další smrtelná hrozba – **světový terorismus**. Jaké mohou být příčiny? – náboženství, neuspokojivé životní podmínky – chudoba, hlad, porušování lidských práv...

Teorie: Terorismus je dnes celosvětový problém. Růst z něho vyplývajících rizik nutí instituce, organizace a státy spojovat síly a spolupracovat v boji proti tomuto zlu. Globální spolupráce v boji proti terorismu je dnes životní nutností. To platí i pro ČR, která se na protiteroristických aktivitách rovněž podílí, zejména v oblasti zahraničně politické, ve sféře policejních a zpravodajských služeb.

Velmi málo zemí disponuje v současné době potenciálem, jenž by jim umožňoval provést masivní vojenský útok na některou ze světových velmocí, například na USA, Rusko nebo Čínu. Terorismus však takovou možnost poskytuje. To je také důvod proč historicky tento sociální jev přetrvává stále se vyvíjí.

U terorismu je velké nebezpečí použití jaderných, chemických (Působení na organizmy je různé – od cíleného poškozování určitých částí těla (blokace enzymu cholinesterázy v synapsích neuronů u nervově paralytických látek) až po působení systémové (látka je toxická pro celé tělo, např. yperit, chlor, kyanovodík, fosgen); biologických zbraní (černé neštovice, ebola, antrax, mutace viru chřipky).

Cíl: Žák charakterizuje některá náboženství, vidí, jak jsou odlišná. Ví, že náboženství mohou být příčinou konfliktů, třeba až v podobě teroristických útoků. Zná i ostatní příčiny válečných konfliktů či terorismu. Zná jejich nebezpečí pro lidstvo v podobě jaderných, biologických a chemických zbraní. Zná důležité světové organizace a ví, co dělají.

Organizace spojených národů (OSN), anglicky **United Nations Organization (UNO)**, je mezinárodní organizace, jejímiž členy jsou téměř všechny státy světa. Cílem OSN je zachování mezinárodního míru a bezpečnosti a zajištění mezinárodní spolupráce. Členství v OSN je založeno na principu suverénní rovnosti, státy mají svá zastoupení, tzv. stálé mise, zejména v hlavním sídle OSN New Yorku, ale také např. v Ženevě nebo ve Vídni. Každý členský stát má své zástupce ve Valném shromáždění a disponuje jedním stejně platným hlasem.

Severoatlantická aliance anglicky **North Atlantic Treaty Organization – NATO**, je euroatlantická mezinárodní vojenská organizace.

UNICEF - Dětský fond Organizace spojených národů (anglicky **United Nations Children's Fund**) je částí OSN. Je to největší světová organizace, která se celosvětově zabývá ochranou a zlepšováním životních podmínek dětí a podporou jejich všestranného rozvoje.

UNESCO je anglická zkratka názvu *United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization*, což znamená **Organizace OSN pro výchovu, vědu a kulturu**. **UNESCO** je jednou ze 14 mezistátních odborných organizací OSN. Sídlí v Paříži.

Světová zdravotnická organizace (World Health Organisation, WHO, teř SZO) je agentura Organizace spojených národů, konajíc jak koordinační autorita v mezinárodním veřejném zdraví - centrála Ženeva, Švýcarsko. Konstituce (statut) WHO stanovuje, že jejím úkolem je „dosažení všemi lidmi nejvyšší možné úrovně zdraví“. Její hlavní úloha je likvidovat nemoci, speciálně klíčové infekční nemoci. V rámci mezinárodního monitorování průběhu a šíření infekčních nemocí jako SARS, malárie a AIDS, realizuje též programy na likvidaci těchto nemocí, a to vývojem a distribucí vakcín.

Populace a kvalita lidského života

Vzhledem ke zpomalení demografického růstu v řadě zemí se podle zprávy ustálí světová populace v roce 2050 na 9.5 mld lidí, z toho 8 mld bude žít v rozvojovém světě. To je sice více, než 7.7 mld, které doporučovali autoři Mezi růstu jako počet obyvatel, pro které by bylo možné nalézt dostatek zdrojů pro život na slušné úrovni, je to ale o mnoho méně než katastrofické odhady počítající se 14 mld obyvatel do roku 2100. K nakrmení takové masy lidí bude potřeba vypěstovat 10 miliónů tun obilí ročně. Populační tlak posiluje tendenci k odlesňování, přílišné pastvě a přílišnému zemědělskému zatížení krajiny. Očekávaná délka života (což je důležitým indikátorem zdraví) při tom ve většině zemí roste. Výjimkou jsou opět země subsaharské Afriky a východní Evropy. Zanedbatelný růst zaznamenaly země Latinské Ameriky. 840 mil lidí na světě dnes trpí podvýživou, 20% má obtíže s přístupem k pitné vodě a 50% k zdravotnickému či hygienickému zařízení. Kvůli nemocím způsobeným pitím znečištěné vody zemře ročně 5 mil lidí. Ve všech zemích dochází k pokroku v šíření vzdělanosti (byť v subsaharské Africe jen velice pomalu). Počet negramotných klesl v rozvojovém světě na 29% v roce 1993. Znepokojivé jsou příčiny zbrždění populačního růstu - kromě úbytku obyvatel ve vyspělých evropských zemích se na nich mj. podílí drastická populační politika dvou nejlidnatějších států světa - Číny a Indie. ***Politika jednoho dítěte sice v Číně zbrzdila populační růst, ale vedla k rozšíření případů zabíjení nově narozených holčiček.*** Demografická rovnováha se tak v Číně významně vychýlila, což povede k mnoha negativním společenským jevům. Rozumná populační politika naráží na nepochopení rovněž v důsledku kulturních a náboženských tradic, špatnému sociálnímu zabezpečení, nedostatečnému přístupu k antikoncepci, nerovným právům žen. V souvislosti s Afrikou je možné mluvit o rozvojové katastrofě. V důsledku nerozvážných investic v 60. a 70. letech a ropné krizi se země zejména subsaharského regionu silně zadlužily a vzápětí

zkrachovaly. V větší části regionu panuje politická nestabilita, tlak na ubývající zdroje prohlubuje mezikmenovou rivalitu, která vede k výbuchům občanským válkám. Devadesátá léta jsou svědky propadání Afriky do malthusiánské pasti - k postupnému regresu dochází ve všech ukazatelích, výbuchy násilí v Somálsku, Rwandě, Kongu se stále opakují a přelévají do dalších zemí. Region je dále těžce decimován nemocí AIDS - v některých zemích je virem HIV nakaženo až 20 procent obyvatel.

Opakování: Diskuze.

Motivace: Zamyšlení se v jakém prostředí žiji. Do jaké míry jsem ohrožena válkou či teroristickým útokem.

Závěr: Shrnutí – Všechny globální problémy, ať již ekologické nebo společenské, jsou vzájemně propojeny. Jeden problém vyvolává a zvětšuje problém druhý, a naopak. Na jejich řešení bychom se měli podílet my všichni.

Literatura: Janošková, D., Ondráčková, M., Čábalová, D., Marková, H., Šebková, J., *Občanská a rodinná výchova – učebnice pro ZŠ a víceletá gymnázia*, Fraus, Plzeň, 2006, ISBN 80-7238-528-3, 152 s. (s. 67 – 72)

www.wikipedie.cz

<http://kreperat.blog.cz/0908/jsem-muslimska-zena>

<http://www.geografickerozhledy.cz/gallery/casopis/6-1161335600.pdf>

<http://ireferaty.lidovky.cz/500/4766/Globalni-problemy-soucasneho-sveta>